Nomen Sancti Fundatoris in Litaniis & *Confiteor*, neque recitare Officia, & Missas concessas aliis Religionibus. 20. Mart. 1706.

353. Gratiæ, quam Clemens Nonus die 20. Mart. 1668. & die 16. Febr. 1669. concessit Monialibus Conceptionis B. M. V. Immaculatæ in Campo Martio de Urbe, Ordinis S. Benedicti, celebrandi singulis Annis Festum Ss. Benedicti, & Scholasticæ cum Octava, extenditur ad totam Congregationem Cassinensem, nempe tam ad Monachos, quam ad Moniales eidem Congreg. subjectas. Clemens X. 17. Febr. 1672.

354. Monialibus Ordinis S. Benedicti subjectis Ordinariis in Statu Veneto conceditur, ut quolibet Anno celebrare possint Festum Ss. Benedicti, & Scholasticæ cum Octava, ad instar Concessionis (de qua supra, *n.* 252.) alias factæ Congregat. Cassinensi ejusdem Ordinis. Clemens X. 31. Dec. 1672.

355. Interdicitur omnibus ac singulis facultas assignandi diem fixum Sanctis translatis, sine speciali Decreto, ideoque Officia Sanctorum propria die celebrentur, & si sunt impedita transferantur juxta Rubricam *de Translatione festorum*, scil. prima die non impedita Festo Novem Lectionum, aut die Dominica. 28. Nov. 1682.

356. Officium semel in hebdomada concessum recitari potest die Sabbati, si tota hebdomada sit impedita, & in tali casu omittendum Officium B. M. in Sabbato. 27. Apr. 1697.

357. Prima die Mensis non impedita Festo duplici, vel semiduplici, & in qua occurrit recitari Officium Defunctorum, potest recitari supradictum Officium semel in hebdomada concessum, transferendo, vel etiam aliquando omittendo Defunctorum Officium. 27. Apr. 1697.

358. Officium concessum pro aliqua Feria cujuscumque Hebdomadæ sub ritu semiduplici ad libitum, non potest recitari infra Octavas. 30. Sept. 1679.

359. Proposito Dubio: An in Concursu S. Æmiliani Abbatis duplicis minoris cum Festo omnium Sanctorum Monachorum duplici secundæ Classis facienda sit in primis Vesperis ipsorum Commemoratio prædicti S. Æmiliani juxta Rubricas generales Breviarii, an vero omittenda, tamquam unius ex ipsis Sanctis Monachis; Sacra Rituum Congregatio respondit, Commemorationem S. Æmiliani non esse omittendam. 22. Maji 1700. (1)

¶ Ex hac particulari responsione inferri potest ad generalem regulam, quod concurrente Festo alicujus Sancti sub ritu duplici secundæ classis celebrando cum Festo omnium Sanctorum ritu duplici primæ classis decorato, in Vesperis de sequenti erit facienda Commemoratio præcedentis, licet inter omnes Sanctos includatur etiam ille.

* (1) *Hoc die, atque anno nihil ejusmodi reperio a S. C. constitutum apud Meratium, sed 23. Junii 1736.*

360. si festum Sanctissimæ Annuntiationis inciderit in Feriam quintam Majoris Hebdomadæ, præceptum audiendi Missam & abstinendi a servilibus non erit transferendum, sed omnino servandum in prædicta Feria quinta, adeoque per Ordinarios Locorum providendum, ut eo die pro Civitatum & Pagorum qualitate, ac Christi-fidelium in iis degentium numero plures Missæ privatæ ante celebrationem Missæ Conventualis pro Præcepti adimplemento celebrandæ non desinit. 12. Sept. 1716. ap. probante Clemente XI. die 27. ejusdem Mensis & Anni.

361. In prædicto casu Sanctissimæ Annuntiationis occurrentis in Feria quinta in Cœna Domini antiquus mos Communionis Cleri in Missa Solemni ejus diei, quo Ecclesia Sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti Institutionem & Memoriam recolit, summa Religione hactenus observatus, nullo modo amittatur. 12. Sept. 1716.

2056 *Quæst.* 310. *Quid notandum sit circa ista CCCLXI. Decreta?*

Resp. Seqq. §. 1. Decreta illa do fide, qua accepi, omnia Pragæ sunt impressa, ceteroquin a Joanne Baptista Pittono Sacerdote Veneto collecta, in quibus aperem nullum immutavi, sed tantum præposui numerum, ut quando ad illa remittam, possint ex præfixo numero statim inveniri.

2057 §. 2. An omnia ista Decreta sint authentica, & vere emanata a S. Cong. Rituum, equidem nescio, nam ex dictis *l.* 1. *n.* 573. constat, non quidquid circumfertur tamquam decretum vel declaratum, statim hoc ipso prudenter credi posse aut admitti, prout obtruditur, sine sufficiente approbatione Ordinariorum, subscriptione debita, &c. Nihilominus quamdiu non reficiam oppositum, habebo relata Decreta pro authenticis, & quidquid hactenus dixi vel dicam, exacte redigam ad illorum dispositionem seu tenorem.

2058 §. 3. Non omnia emanarunt a S. Congregatione ejusdem veribis, prout hic jacent, uti patebit ex dicendis. Hoc opto, ut Collector & compendiator semper attigerit, & expresserit genuinum sensum: constabit ex dicendis *n.* 261. vel eum qui Pragæ, vel eum, qui Leodii collegit, in aliquo defecisse.

2059 §. 4. Multa ex his Decretis passim non observantur, quia in his partibus ignorantur. Et si quis casu in libro legat vel audiat de tali aliquo novo Decreto, nescit an authenticum sit, necne; hinc communiter non redigitur ad praxim, & consequenter negligitur.

2060 §. 5. Longe plura Decreta, quam hic confignata sint, etiam circa materias hactenus tractatas emanarunt a Ss. Congregationibus: nam per decursum omnium librorum plura retuli, de quorum veritate dubitare non poteram: attamen putavi etiam hæc adjicienda esse, ut paulatim innotescant omnia, & ita sensim inducatur in Ritibus externis uniformitas, quæ singulariter exornabit Ecclesiam & liberabit a multis cavillationibus hæreticorum apud imperitum vulgus accusantium discrepantiam cæremoniarum apud nos, saltem si Religiosi advertant hæc emanasse, plerique se accommodabunt, & ipse est, ut etiam alii sequantur horum exemplum.

2061 §. 6. Circa Decretum 4. Directorium Leodiense anni 1710. refert illud hoc modo: Dedicatio Ecclesiæ Cathedralis celebrari debet *a sæcularibus in tota Diœcesi sub ritu primæ classis sed sine Octava, præterquam in ipsa civitate*: & idem dixi *l.* 4. *n.* 1257. quamvis hoc non notetur in Decreto hic relato juxta impressionem Pragensem, de qua supra, §. 1.

2062 §. 7. Merito Regulares omnes se accommodant Decreto 5. de non celebranda Octava Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis, sed tantum de ipsa die sub ritu secundæ classis sine Octava, quamvis in contrarium attulerim aliqua in *l.* 4. *n.* 1257.

§. 8. Dixi *l.* 4. *n.* 1287. infra Octavam Corporis Christi 2063 non legi nonam lectionem de simplici: addenda est hæc exceptio Decreti 18. *Quod si festum illud simplex occurrerit eo die quo fit de festo duplici infra eamdem Octavam, tunc non omittitur, sed legitur 9. lectio de eodem simplici, dummodo festum illud non sit duplex primæ classis.*

§. 9. Pro regula generali posui *l.* 4. *n.* 1174. duplicia, licet 2064 haberi non possint primo die infra Octavam, posse sequentibus: addenda est hæc exceptio Octavæ Corporis Christi, uti habet Decretum 20. *Occurrentibus eadem die duobus festis duplicibus infra Octavam St. Corporis Christi, non est de translato agendum aut immediate sequenti non impedita, sed post Octavam, nisi fuerit ex solemnioribus primæ classis.* Quoad alias Octavas, manet Regula.

§. 10. Decretum 27. dicit, quod Altare portatile perdat con- 2065 secrationem, quando frangitur vel loco movetur repositorium Reliquiarum: quod multo magis valet de altari fixo; & ita jam videtur decisum, de quo tam multi Auctores hic de Sacrificio *n.* 306. relati in utramque partem disceptabant.

§. 11. Decretum 33. habet, quod Matutinum Defunctorum in 2066 die Animarum recitari debeat mane die 2. Novemb. & non pridie: hinc emendandum est, quod cum communi dixi *l.* 4. *n.* 1292.

§. 12. Decretum 37. dicit, si sub Altari vel ejus gradibus 2067 humata sint Defunctorum cadavera, non esse ibi celebrandam Missam, donec alio transferantur. V. Pignat. *t.* 4. *conf.* 52. Si tamen humata sint profunde in cella aliqua subalio fornice constructa, videntur satis separata ab altari, nec ullo modo super illa cadent verba Sacerdotis ad introitum osculantis altare & dicentis *quorum Reliquiæ hic sunt*.

§. 13. Decretum 52. dicit Canonicos debere in choro cantare, 2068 alioquin non satisfacere obligationi suæ: & sententia communis relata *l.* 4. *n.* 878. dicit alioquin lucrari non posse distributiones.

§. 14. Ex Decreto 67. constat Clericos non tantum posse, dum 2069 sunt extra Diœcesim suam, recitare Officia suæ Ecclesiæ, quod dixi *l.* 4. *n.* 1244. sed etiam decere, ut illa recitent.

§. 15. Secundum Decretum 117. in votivis pro re gravi si 2070 sint violacea paramenta, omittitur *Credo*: Quod non notavi hic de Sacrif. *n.* 466. Attamen notavi postea *n.* 502.

§. 16. Decretum 158. habet, quod Abbates & Regularium 2071 Superiores non possint benedicere paramenta Ecclesiarum sibi non subditarum. Et hoc est conforme illi, quod ex Averl. retuli hic *n.* 353. cui merito deberent se conformare omnes.

§. 17. Secundum Decretum 142. inferiores Episcopo, dum se 2072 induunt paramentis pro missa, non debent ea sumere de Altari. Ubi tamen commoditas non est illa alibi deponendi, possent deponi & sumi, non in medio Altaris, quod solis Episcopis convenit, sed in loco Evangelii vel Epistolæ, ut notavi hic *n.* 575.

§. 18. Ex Decreto 37. & 143. Altare portatile deberet habe- 2073 re repositorium Reliquiarum, quod aliqui non observant, præsertim quia in Missionibus circumferre non possunt crassa & ponderosa Altaria; sed facile parari poterit etiam in tenui lapide parvum receptaculum ad istum finem.

§. 19. Decretum 188. sic habet in originali. 2074

DECRETUM GENERALE.

Cum Sacror. Ritnum Congregationi innotuerit quamplures abusus irrepsisse circa recitationem Officii sub pretextu Decreti ab eadem Congregatione evulgati de anno 1630. & in Breviario Romano impressi, in quo permittitur posse in Ecclesia recitari Officia, & Missas celebrari de illis Sanctis, quorum Corpora aut Reliquiæ insignes in ea asservantur, Eminentissimi Patres eidem Sac. Congregationi Præpositi iisdem abusibus evellendis præcipue intenti, inhibendo Decretis alias in similibus editis, declararunt prædicta Officia Sanctorum ratione Corporis, seu insignis Reliquiæ recitanda, intelligi debere de Sanctis dumtaxat in Martyrologio Romano descriptis, & dummodo constet de identitate Corporis, seu Reliquiæ insignis illiusmet Sancti reperitur in Martyrologio Romano descriptus. De ceteris autem Sanctis in prædicto Martyrologio non descriptis, aut quibus a Sancta Sede non fuerit specialiter concessum, Officia recitari & Missas celebrari vetuerunt, non obstante, quod ipsorum Corpora vel insignes Reliquiæ in Ecclesiis asserventur. Quibus tamen ab Ordinariis locorum approbatis debitam Fidelium venerationem (prout hactenus servatum est) exhibendam esse censuerunt, sed absque Officio & Missa, sub pœnis de non satisfaciendo præcepto recitandi Officium, aliisque in Constitutione B. Pii V. contentis. Die 11. Augusti 1691.

Et facta de prædictis Sanctissimo per me Secretarium relatione, Sanctitas sua hujusmodi Decretum approbavit, ac ut debita executioni demandetur, locorum Ordinariis injungendam esse præcepit. Die 19. Octobris ejusdem anni 1691.

Retuli *l.* 4. *n.* 1260. Roma rescriptum nobis esse, quod Decretum illud esset subtractum e typographia Apostolica, adeoque censeri tacite revocatum: Nunc vero melius edoctus sum, nempe Decretum illud nullatenus revocatum esse, sed omnino vigere; quare standum est illi; ac propterea hoc anno 1712. Coloniæ non habuimus Officium aut Missam de Ss. Constantio & Fausto, nec posthac habebimus, nisi S. Sedes id specialiter nobis concesserit.

§. 20. Dixi hic *n.* 403. usum annuli in Missa prohiberi Pro- 2075 tonotariis, Doctoribus, Canonicis cathedralibus, nam ita habet Decret. 198. Additur tamen in Decret. 199. *Possunt Canonici Missam celebrare cum annulo aureo, & de rigore uti; sed sine gemma & sine aliqua effigie.*

§. 21. Decretum 216. circa festa ad libitum, prout in origi- 2076 nali est, retuli *l.* 4. *num.* 1269. & addi *num.* 1274. posse Officium fieri de semiduplicibus ad libitum in diebus infra Octavam non privilegiatam. Idem repetivi hic *num.* 334 quia per relatum Decretum non excludebantur a diebus infra Octavam, sed tantum a diebus Octavis; dies autem Octava, & alii dies infra

infra Octavam valde differunt, & quod de die Octava dicitur, non videbatur extendendum ad diem infra Octavam, *usquedum clarior daretur declaratio*, quam hactenus non videramus. Hanc clariorem declarationem jam habemus in Decreto 220. quod emanavit undecim annis post Decretum 216. & conformiter ad illud jam tenendum est, quod Officia ad libitum occurrentia infra Octavas etiam non privilegiatas, & etiam particularis alicujus Diœcesis, vel Religionis, non sint celebranda, sed omittenda.

2077 §. 22. Si Officium ad libitum occurrat eo die, in quo poni deberet festum translatum, dixi *l.* 4. *n.* 1270. si festum ad libitum esset altioris ordinis, de hoc posse fieri. Decretum 247. plus dicit, nam non distinguit, an sit altioris ordinis an æqualis; sed simpliciter dicit: *Officia ad libitum occurrentia eo die, in quo alias aliquod festum translatum poni deberet, posse celebrari, prætracto ulterius ad alium diem festo translato.*

2078 §. 23. Decreto 219. cavetur, ne pro habendo festo ad libitum transferatur Officium proprium alicujus Diœcesis vel Religionis eodem die incidens, quod non obstat jam dictis *n.* 2077. Nam hoc Decr. 219. agit de festo tum incidente, Decr. 217. de festo translato & reponendo.

2079 §. 24. Dixi hic *n.* 527. cum communi omnes tres Missas, in Nativitate Christi posse legi ante auroram: & hoc stat cum Decreto 221. *Non licet in media nocte Nativitatis Dominicæ celebrare successive alias duas Missas*. Dividi enim adhuc possunt illæ Missæ per plures horas, cum Sol isto die prius oriatur post octavam, adeoque aurora prius adsit circa medium septimæ.

2080 §. 25. In Decreto 136. statuitur, ut si festa S. Josephi vel Annunciat. B. V. incidant in diem Jovis sanctum, illo die celebrentur etiam pro foro externo: Deinde Dec. 296. statuitur: si festum Annunt. occurrerit die Veneris (1) vel Sabbato S. ut transferatur ejus Officium una cum præcepto audiendi Missam, & vacandi a servilibus, ad feriam secundam post Domin. in Albis, &c. in Archidiœcesi Colon. statutum est auctoritate Ordinarii 20. Jan. 1690. ut si impositorum alterutrum festum incidat in septimanam sanctam festum S. Josephi anticipetur feria proxima ante Dominicam Palmarum non impedita festo 9. Lection. Annuntiat. autem posticipetur feria proxima post Domin. in Albis similiter non impedita festo 9. Lection. & utrumque tam a Clero in choro quam a populo in foro. Si autem alterutrum incidat in aliquam Domin. Quadragesimæ, in choro & foro transfertur in diem proximam non impeditam festo 9. Lectionum.

* (1) *Ita statuit Clemens XI. in edicto 15. Martii 1722. in quo privatas Missas prohibet diebus Jovis, Veneris, & Sabbati Sancti. Vide alia apud Lambert. p. 262 & de S. M. S. l. 3. c. 3. n. 9.*

2081 §. 26. A Regula communi, quam S. Congr. posuerat in Decr. 26. & tradideram *l.* 4. *n.* 1268. nempe inter festa de præcepto translata, si sint ejusdem classis, id prius celebrandum esse, quod prius erat translatum: Decretum 297. excipit festa Annunt. B. Virginis & S. Josephi, quæ licet sint ejusdem secundæ classis, tamen ubi festum S. Josephi etiam transferendum esset cum festo Annuntiationis, mandat prius reponi festum Annuntiationis; & insuper Decr. 296. mandat, quamvis aliud Officium primæ classis etiam reponendum esset, ut Officium Annuntiationis, licet secundæ tantum sit classis, ante illud reponatur

2082 §. 27. Dixi *l.* 3. *p.* 2. *n.* 1273. si Vigilia S. Matthiæ incidat in unum diem e Bacchanalibus, justam causam esse, cur Episcopus dispensct, ad vitanda scandala, & peccata populi. Addidi autem esse in pluribus Diœcesibus, ut si festum S. Matthiæ incidat in diem Cinerum, jejunium apud Regulares anticipetur in Sabbato. De cetero si aliter non disponatur per Ordinarium ex justis causis & legitima potestate, observandum est Decretum 304. *Si Vigilia S. Matthiæ occurrerit ultima die Bacchanalium, observetur eadem die jejunium, non vero anticipetur.*

2083 §. 28. Si plura occurrant, in quibus discesserim a Decreto aliquo vel a doctrina vera, demisse peto admoneri, ne etiam insciens, & invitus Lectorem in errores inducam. Si suo tempore fiat alius typus, referam suis locis ac in contextu inferam hæc aliaque Decreta, ac emendabo ea, in quibus defecero.

Objic. Plurima ex allatis Decretis sunt antiqua, & contra illa jam videtur præscriptum, quia hactenus observata non sunt. R. contra leges præscribi potest: non ita contra ejusmodi directiones positas ad inducendam uniformitatem Rituum in Officiis divinis, quandocumque etiam, etiamsi serius, innotescant, recta ratio docet sub veniali saltem esse obligationem se conformandi illi Ecclesiæ, cujus ritum elegi observandum.

TRACTATUS V.
De Extrema Unctione, & Ordine.

2084 ### CAPUT I.
Quid sit Extrema Unctio, & qua circa eam observanda?

„ RESP. I. Est Sacramentum a Christo institutum; ad ægroto periclitanti de vita conferendam salutem animæ, vel „ etiam corporis, per unctionem olei benedicti, & orationem „ Sacerdotis, S. Th. *in 4. dist. 23. q. 1. art. 1. Unde resolves*

„ I. Materia ejus remota, est oleum benedictum, quod in pyxide chrismali signatur littera I. (in cujus defectu non licet „ uti chrismate; si tamen usus sit, nihil repetendum esse, docet „ Laym. *l. 5. tr. 8. c. 2. n. 3.*) Idque renovandum est quotannis in „ Cœna Domini, veteri exusto si tamen novum haberi non pos„ sit, licet uti antiquo, Laym. *l. c.* & si hoc non sufficiat, aliud „ consecratum, vel in necessitate non consecratum (in minore ta„ men quantitate quam vetus est) addere: Etsi Dian. *p. 6. t. 6. res. 44.* ex „ Less. & aliis 4. dicat, contrarium habere praxim Ecclesiæ, ut sci„ licet paulatim, & per vices (si ita requirat necessitas propter co„ piam infirmorum) longe etiam major quantitas adcatur, quam ab „ Episcopo fuerit consecrata initio. Bon. *d. 7. q. 1. n. 8.* ex Possevino.

„ II. Materia proxima est unctio certarum partium corporis, *Theol. a P. Zach. locupl.* Tom. II.

„ ac saltem quinque sensuum, vel si mutilati sint, vicinarum „ partium facta a Sacerdote; non simpliciter necessario contactu „ immediato manus; nam pestе grassante potest uti virga oblonga „ oleo tincta, quam postea comburat, Silv. Chapeavill. Dian. vid. „ Dian. *p. 2. t. 4. res.* 167. Quidam etiam Doctores putant, unam tantum unctionem esse de essentia Sacramenti, ideoque in periculo „ pestis & simili necessitate sufficere unum tantum organum magis „ obvium, vel potius caput, quod in eo sensus maxime vigeant, „ ungere, dicendo: *Per istam, &c. quidquid deliquisti per visum, „ auditum, gustum, odoratum, tactum, &c.* Et quidem pro hac „ sententia citantur varia Pastoralia, Agendæ & Doct. Lovan. „ Silv. *in 3. p. q. 33. art. 2.* Laym. *c. 3.* qui eam non omnino improbabilem; Tann. & March. *in Horto Pastorum*, qui omnino probabilem & in praxi usitatam, Dian. *res.* 168. qui in praxi tutam dicit, citantque pro ea *p. 8. tr. 1. res. 21.* Gran. Amic. Aversam, „ affirmat, Pontificem id posse permittere, & denique Escob. „ (citans Becanum *c. 25. q. 7. n. 6.*) & Barb. in Trid. *sess. 4. c. „ 1.* id permittit. Verum cum aliis DD. communiter repugnent, „ tutius saltem erit (quod suadent Laym. & Dian. *ll. cc.*) eo „ casu unum oculum, aurem, manum, narem, & os velociter „ sine crucis forma ungere, dicendo unicam formam, complectentem reliquas. Illud vero certius est, pedes, aut renes, „ inungere non esse essentiales, imo quoad renes, non est decens, præsertim in fœminis & viris religiosis, ideoque omitti solet, Henr. Sa, Tol. Suar. Bellarm. *c. 10. in fine.*

„ III. De essentia hujus Sacramenti est. I. Ut organa 5. sensuum, quæ inunguntur, nominentur, Pal. *t. 25. p. 4. c. 26.* „ Averl. *s. 4. &c.* communiter, licet Dian. *p. 8. tr. 7. res. 56.* „ ex Reg. contrarium censeat probabile; imo ad valorem sufficere, si inter ungendum omnes sensus dicat, *Per istas Sanctas „ unctiones indulgeat tibi.* II. Verba illa: *Per hanc Sanctam unctionem*, etsi Palaus *l. c.* dicat valere, si tantum omittas To „ *sanctam*. III. Verba deprecativa: *Indulgeat tibi Deus*. Hinc formam imperativam, v. g. *Per hanc, &c. remittatur tibi quid„ quid, &c.* non valere dicit Pal. *l. c.* Dian. *l. c.*

„ IV. Hoc Sacramentum tantum dandum est morti propinquis, ex morbo, vulnere, partu, vel senectute, quia hi soli „ sunt infirmi. Quod si morbo liberati rursus periclitentur, iterandum est; & quidem in diuturnis morbis, quoties erit pe„ riculum novum, neque expectandum (sub gravi culpa, „ Quint. *t. 4. s. 9.*) donec sensibus careant, vel omnino sint „ desperati. In dubio vero de vita detur sub conditione, Laym. „ *l. c.* ex S. Thom. Suar. *d. 40.*

„ V. Si conferatur infirmo communi morbo, sive non gravi„ ter vel periculose laboranti, non est validum, *Suar. Pal. Gran. „ Amic. &c. comm.* Ac licet, *Less. Vulgers & Quint.* contrarium „ putent probabile, concedunt tamen, sic inunctum iterum in„ ungendum esse (etiam in eodem morbo) quando periculose „ laborare cœperit, ob mutatum statum infirmitatis, additque „ *Quint.* mortaliter peccaturum fuisse: v. Quint. *sect. 7.* Dian. „ *p. 9. t. 6. res. 64.*

„ VI. Ad Sacramentum hoc cum fructu recipiendum, in eo, „ qui rationis est compos, & confessio peccati mortalis (si non „ confiteatur) requiritur contritio saltem existimata; neque sufficit attritio, Bonac. *d. 7. q. un. p. 5. n. 2.* ex Reg. *l. 28. c. ult. „ art. 73.* Ordinarie autem, nisi obstet causa rationabilis, v. gr. „ si ob vomitum communicare non possit, præmittenda est Confessio, & Communio, ob Ecclesiæ consuetudinem, quæ Unctionem, tamquam minus necessariam ad salutem, postponit, „ v. Bonac. *l. c. n. 13.* Licet autem, per se loquendo confessio „ non necessario præmittatur, cum per contritionem se disponere possit, per accidens tamen requiri potest, v. g. si post „ Viaticum peccasset mortaliter, & timeretur post Unctionem „ defuturum tempus confessioni, tunc enim prius audiendus „ & absolvendus esset, quia Sacramenta magis necessaria tali „ casu prius sumenda sunt, Fill. Barb. Dian. *p. 5. t. 3. res. 92.*

„ VII. Pueris habentibus sufficientem rationis usum ad peccandum, tamet si S. Eucharistiam non recipiant, non recte negatur extrema Unctio, cum inde nonnunquam salus ipsorum de„ pendere possit, Suar. *3. p. t. 3. d. 70. s. 1.* Graff. Ang. Zamb. apud „ Laym. *c. 4. n. 2.* qui Parochos quorumdam locorum excusat per „ consuetudinem toleratam ab Episcopis, si non dent pueris ante „ annum 14. vel 15. excepto casu necessitatis, quo puer, quem „ rationis usum consecutum esse constet, aliud Sacramentum ante „ mortem suscipere non possit, v. Chapeav. *c. 5. q. 17.* Ac licet Parochus in confessione cognoverit, puerum nunquam actualiter peccasse, debere tamen illum inungere contra Nugn. „ & Sancium, docent Suar. Reg. Fill. Kon. &c. cum Dian. *p. 3. tr. 4. res.* 181. Si vero dubium sit, an puer usum rationis habeat, ungendus est sub conditione, Dian. *p. 9. t. 3. R.* 85. & „ Sanch. Zamb. & Lugo.

„ VIII. Minister est solus Sacerdos proprius, sive Pastor, sine cujus venia, si extra necessitatem alius det, validum quidem est, sed graviter peccat, Silv. Sot. Kon. *d. 9. n. 28.* & „ Religiosus incurrit excommunicationem Papalem, Suar. Reg. *l. 18. n. 49.* Posse tamen Regulares hoc Sacramentum (uti & „ Viaticum) in articulo mortis suis familiaribus ministrare, docet Dian. *p. 5. t. 3. R.* 52. ex Marcino, &c. In necessitate vero „ ut si Pastor absit, vel dare nolit, nec Superior possit adiri „ pro petenda licentia, licite ministrat quivis non excommunicatus aut fulpensus (etiam Regularis, ut cont. Gast. docent „ Præp. Henr. Fern. Gran. Dian. *R.* 82. censetur enim tunc Papa dare licentiam, Laym. Reg. Suar. *l. c.* Dian. *R.* 176.)

„ IX. Sufficit Sacerdos sine ministro in necessitate, nec in ea fœmina adhibenda est; quod si tamen fiat, veniale esse docet Quint. *t. 5. s. 6.* In ea posset etiam unus unam, alius aliam partem inungere, pronuntiando tamen formam illi unctioni respondentem, Bon. *l. c. & comm.* non tamen potest unus inungere aliquem sensum, & alius formam pronuntiare; neque unus unum oculum, „ alter alterum. V. Dian. *p. 9. t. 7. R. 56.* Quod si Sacerdos non possit

Diaboli, qui hominem supernaturali hoc auxilio destitutum devorare quærit. Quamvis autem, si æger receperit Sacramenta Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, S. Th. Averf. *f.* 9. Rayn. *n.* 9. & alii communiter dicant non esse obligationem sub peccato suscipiendi hoc Sacramentum, tamen esse obligationem suscipiendi docent Mag. P. Sot. Turr. Gonett. *hic c.* 3. *q.* 1. hinc *Syn. Colon.* anni 1662. *c.* 3. §. 5. vult, ut nolens suscipere careat Ecclesiastica sepultura. (1) Licet autem Parochus sentire vellet cum prima sententia, tamen, si æger petat, tenetur ex justitia & sub mortali ministrare, quia hoc Sacramentum est magnæ utilitatis, & illud ministrare spectat ad officium, quod Parochus in se sumpsit, habetque Parochianus jus ad illud petendum, & suscipiendum, Suar. Card. *fup.* Averf. *f.* 10. *& alii.* Inde tamen male inferunt aliqui obligationem etiam sub mortali suscipiendi: nam Parochus peccaret mortaliter, si toto anno extra Pascha nollet Parochiano suo ministrare Eucharistiam, hic tamen, si non sumat, non ideo peccat. Concludit Illf. *n.* 15. quamvis nullum extet illius recipiendæ præceptum, tamen vix posse omitti sine veniali, propter aliqualem saltem negligentiam.

* (1) *Vide sis Benedictum XIV. l.* 7. *c.* 22. *n.* 4.

2114 §. 9. Arr. & Gob. docent contra alios apud Busemb. licitum esse Parocho fere Sacrum Oleum ad domum suam, quando probabiliter credit se noctu vocandum: intellige, si alias foret periculum, ne forte sero veniret.

2115 §. 10. Dieast. *t.* 3. *n.* 150. dicit se vidisse a viris non indoctis ministrari Unctionem mediante argentea virgula, etiam extra tempus pestis: sed quamvis hoc non obstet valori, tamen Averf. *f.* 4. dicit fore mortale, si extra tempus pestis fiat, quia est in re notabili contra universalem consuetudinem Ecclesiæ.

2116 §. 11. Quamvis sit gravis obligatio in administratione hujus Sacramenti, utendi habitu, ideſt, superpelliceo, & stola, attamen in necessitate posset ministrari sine habitu.

2117 §. 12. Unctio oculorum incipit ab oculo dextero, similiter a dextra aure, manu, pede, &c. nec tota forma est enuntianda, prius, quam utrumque membrum sit inunctum: satis autem est unctionem fieri in palpebra oculi, in labiis, &c. Secundum Rit. Rom. manus exterius unguntur presbyteris, reliquis autem interius: secundum *Agend. Colon.* unguntur manuum palmæ tam Sacerdotum quam laicorum. Pedes unguntur in planta, quia hæc præcipue ambulamus. Rit. Rom. dicit inunctionem renum omitti etiam in viris, *quando infirmus commode moveri non potest. Agenda Colon.* ait, *rerum inunctio propter honestatem tam in viris, quam in mulieribus ferre omittitur, eorumque loco pectus circa regionem cordis S. Oleo liniri solet*, quod intellige de viris, maxime cum Rit. Rom. dicat *sive in mulieribus sive in viris alia corporis pars pro renibus ungi non debet*. Nec est de valore, ut ungatur uterque oculus, utraque auris, &c. sed satis est ungi unum ex illis organis: item de valore non est ut isto ordine ungantur sensus, aut ut in formam crucis: qui tamen aliquid horum negligeret, peccaret, etiam graviter pro qualitate transgressionis. Si ungatur pars corporis infecta lepra vel gangræna, expedit oleum, ne totum inficiatur, accipere calamo vel festuca, & applicare pollici.

2118 §. 13. Populus dedoceri debet sequentes errores. 1. quod inunctus citius sit moriturus: imo recte notat Bell. *de arte bene moriendi l.* 2. *c.* 8. causam, cur multi ægri non convalescant, esse, quod tam tarde petant Extremam Unctionem: hinc Syn. Colon. *c.* 1. dicit suscipiendam, *quando est verisimile mortis periculum propter infirmitatem*. (2) 2. Quod inunctus non possit condere testamentum, nam per hoc Sacramentum nullius rei vel dispositionis fit incapax. 3. Quod inunctus, si convalescat, peccet, si incedat nudis pedibus. Et has aniles fabulas vide fuse rejectas apud Rayn. *a. n.* 3.

* (2) *Legendus Benedictus XIV.* de S. D. l. 7. c. 22.

2119 §. 14. Per *peccati reliquias*, quas Trid. *c.* 2. dicit hic abstergi, multi apud Averf. *f.* 6. putant intelligi sola venialia, sed improbabiliter, inquit Bell. *hic c.* 8. nam S. Jacobus dicit, *si in peccatis*, simpliciter & dicit, *quidquid deliquisti*: ergo male restringitur ad venialia: hinc dicendum cum S. Th. *in suppl. q.* 30. *ar.* 1. Bellar. Averf. Arcud. *c.* 8. intelligi, partim peccata, etiam mortalia, inculpabiliter non remissa per priora Sacramenta, vel commissa post illa, si nunc ignorentur, partim pœnas peccatorum, & speciatim languorem vel auxietatem relictam, post peccatum, ideoque S. Jacobus ait, *alleviabit eum Dominus*.

2120 §. 15. Quamvis Rit. Rom. dicat ex generali Ecclesiæ consuetudine observandum esse, & forte sit obligatio, sed sub veniali tantum, inquit Averf. *f.* 9. ut si tempus & infirmi conditio permittat, Pœnitentia & Eucharistia ante Unctionem suscipiatur, tamen de hoc nullum est præceptum, & exempla multa de suscepto post Unctionem Viatico refert Rayn. *n.* 10. (3) Et saltem si infirmus aliquanto tempore supervivat, & iterum petat Viaticum, debet ei administrari: ac quoties voluerit, est pro confessione audiendus, & absolvendus, Synod. Colon. *c.* 3. §. 6.

* (3) *Adde Agnellum Honoratum in Dissertationibus Neapoli sub ementito Luca nomine divulgatis* 1737. Diss. 4. *& Benedictum XIV.* l. 7. de S. D. c. 23.

2121 §. 16. Rit. Rom. habet, vas, quo asservatur hoc oleum esse argenteum aut stanneum: item si oleum deportetur ad ægrum, ob effusionis periculum posse deferri in lana bombycina. Denique si periculum sit, ne infirmus decedat, antequam fiant omnes unctiones, cito ungantur sensus, forma sic proferatur, *per istas SS. Unctiones, & suam pissimam misericordiam indulgeat tibi Deus quidquid per visum, gustum, &c. deliquisti*. Deinde si adhuc supervivat, repetantur Unctiones singulorum sensuum, & addantur orationes prætermissæ: si vero, dum inungitur, decedat, presbyter ultra non procedat, & prædictas orationes omittat. Quod si dubitet, an vivat, adhuc Unctionem profequatur sub conditione pronuntiando formam, *si vivis, per istam S. Unctionem, &c.* ita Rit. Rom.

CAPUT II.
De Sacramento Ordinis.
DUBIUM I. 2122

Quid Ordo, quotuplex, & quæ ejus materia?

„ Resp. I. Ordo est Sacramentum, quo traditur potestas circa Eucharistiam rite administrandam. Ordines universim sunt septem, Ostiariatus, Lectoratus, exorcistatus, Acolythatus, Subdiaconatus, Diaconatus, & Sacerdotium. Quod rursus est duplex, Minus, & Majus, sive Episcopatus: Unde quidam octo numerant. Prima vero tonsura non est Ordo, nisi late, sed tantum dispositio ad Ordines, per quam quis fit Clericus & capax beneficii Ecclesiastici, ac privilegiorum Clericalium. Ex his tres posteriores dicuntur Majores sive Sacri, ob annexum votum solemne castitatis (etsi ordinatus, per gravem metum, nimis blanditiis, & importunitate parentum probabiliter eo non teneatur, nisi sponte ratificaverit, Suar. *d.* 29. Azor. Fill. *t.* 10. *c.* 4. *q.* 3. Kon. *n.* 150. Bon. *de matr. q.* 3. *p.* 9.) Reliqui Minores, quos cum Vasq. alii Sacramentum esse negant, alii cum Bellar. Kon. Fill. &c. communius & probabilius affirmant. Et quidem unum, vel perfectione ac fine, vel unitate attributionis. v. Fill. *t.* 9. *c.* 1. Bon. *d.* 8. *q.* 1.

„ Resp. II. Materia remota Ordinum, est aliquod instrumentum, traditum ordinandis in signum potestatis spiritualis. Proxima, est ejusdem traditio & acceptio, cujus contactum physicum, & immediatum, etsi non esse essentialem aliqui probabiliter docent cum Sa, Henr. Reg. Laym. Dian. *p.* 3. *t.* 4. *R.* 185. & aliis, quos citat; contrarium tamen communius est ac tutius, ut altera saltem manu tangatur: imo ex præcepto, ad scrupulum vitandum, utraque manu, & quidem omnia v. g. calix cum patena, hæc cum hostia, ut docet Fill. idque simul cum prolatione verborum Episcopi, V. Laym. *l.* 5. *t.* 9. *c.* 5. Bon. *d.* 8. *q.* 1. *p.* 3. Dian. *p.* 8. *t.* 1. *R.* 40. *&* 42.

„ Resp. III. Ostiarius ordinatur traditione clavium Ecclesiæ; Lector, libri Lectionum; Exorcista, libri Exorcismorum; Acolythus, ampullarum vacuarum, vel saltem unius, & Candelabri cum Cereo extincto, quia ejus est præparare lumen, vinum, & aquam ad Missam; Subdiaconus, traditione Calicis vacui, cum vacua patena superposita, quia illius est hæc ad Missam præparare; Diaconus, impositione manus, & traditione libri Evangeliorum, quia ejus est catechizare, cantare Evangelium, & cum facultate Parochi prædicare, baptizare, Euchatistiam dare, *v. sup.* Sacerdos traditione calicis cum vino, & patenæ cum pane, addita forma, qua datur potestas sacrificandi, deinde impositione manus, addita alia forma, qua datur potestas, remittendi aliis peccata. V. Fill. *t.* 9. *c.* 2. Reg. Bon. Dian. *p.* 3. *t.* 4. *R.* 186. 187. 188. *& p.* 8. *l. c. Ex d. resolves*

„ I. Potest Episcopus extra Diœcesim suis subditis conferre primam tonsuram, quia non est Ordo, Bon. & alii 4. cum Dian. *p.* 4. *t.* 4. *R.* 143. contra Barb. Sanch. &c.

„ II. Quando dubium occurrit, an Ordo sit vere collatus, v. g. quia materia fuit dubia, iterari potest, & debet sub conditione: Quando vero sunt rationes utrinque probabiles pro nullitate, & validitate, ait Dian. *p* 5. *t.* 3. *R.* 47. ex Grau. posse iterari sub conditione, imo debere, si sit Episcopalis vel Sacerdotalis v.g. si Sacerdos vel Episcopus non tetigisset vasa Sacra, aut illud instrumentum, in cujus porrectione imprimitur character. Excipit tamen Sacerdotem, qui immediate tetigit patenam, sed non hostiam. Eum vero, qui non tetigit Calicem, & patenam, dum forma proferebatur, sed paulo post, posse quidem ad majorem animi sui quietem sub conditione iterum ordinari, non tamen esse necessarium, docet Lug. *resp. mor. l.* 1. *d.* 33. Recte autem notat Dian. *l. c.* etiamsi quis timeat, ne invalide ordinatus sit, aut non recordetur se tetigisse Sacra vasa, aut non tetigisse imaginetur, non illico iterandum esse Ordinem, cum sola oblivio vel etiam timor non sufficiat ad prudens ac rationabile dubium vel probabilitatem.

„ Resp. IV. Episcopus non potest ordinare nisi subditos, vel ratione originis (si scil. in ejus Diœcesi sint nati) vel ratione domicilii, voluntate isthic perpetuo habitandi, vel ratione beneficii in sua Diœcesi existentis, Dian. *p.* 8. *tr.* 2. *R.* 8. Laym. Præp. & cæteri comm. Quocumque autem horum modorum sint subditi, licite eos ordinat, ut habetur *in cap. Cum nullus, de tempor. ordin. in* 6. & ex communi Henr. Less. *l.* 2. *c.* 34. *d.* 19. *Unde resolves*

„ I. Qui in una Diœcesi est natus, in altera habet domicilium, in tertia beneficium, a quovis trium istorum Episcoporum potest Ordines vel dimissorias accipere, Præp. *q.* 1. *d.* 14. Laym. *c.* 9. Dian. *Res.* 8. *&* 9. ubi cum Averf. *&* aliis 3. contra Barb. dicit, etsi ab uno eorum acceperit Ordinem unum, posse alterum ab alio accipere.

„ II. Potest quis ordinari ut originarius, ubi ipse vel pater ejus est natus, Barb. Zerola, Averf. & alii 9. cum Dian. *R.* 12. Non tamen potest ordinari ab Episcopo, in cujus Diœcesi natus est fortuito, v. g. quia mater ibi itineris vel negotiorum causa degebat, quia non contrahit ibi civilitatem originis, sed ubi parentes domicilium habent; ibi enim natus esse censetur, Sanch. & alii 7. cum Dian. *ref.* 11. contra Hurt.

„ III. Qui in diversis Episcopatibus habet duo domicilia, in quibus æqualiter (etsi non mathematice) habitat, potest ab utriuslibet loci Episcopo ordinari, quia utrique est subditus ratione domicilii, Præp. *l. c.* Sanch. Averf. &c. cum Dian. *R.* 10. ejus tamen filius ab illo tantum, in cujus Diœcesi natus est: quod si fortuito extra utriusque Diœcesim sit natus ab utrovis potest ordinari, quia uterque censetur ejus Episcopus originis, cum non sit potior ratio de uno, quam de alio, Præp. Dian. *l. c.* Natus autem ex fornicatione, matris potius, quam patris domicilium sequitur, Præp. Dian. *R.* 18.

„ IV. Qui plura habet in diversis Diœcesibus beneficia, potest a quolibet illorum Episcoporum ordinari, Garzias, Præp. *l. c.* Dian. *R.* 25.

„ V. Studiosi qui in universitate habitant (etiam ultra decennium) ani-

„ animo redeundi in patriam, non contrahunt ibi domicilium, „ atque adeo ab ejus loci Episcopo ordinari non possunt. Imo „ si ist ich ducant uxorem, nec filii eorum: sicut enim is non „ dicitur Episcopus domicilii respectu patris, ita nec Episco- „ pus originis respectu prolis, quæ nata fingitur in domici- „ lio patris, Dian. *R.* 15. *&* 17.

ADDENDA.

2123 *Quæst.* 314. *Quinam hic sint hæreticorum errores, & quæ doctrina Scripturæ ac Conciliorum?* R. I. Præcipuus error est Lutheri, Illyrici, Kemnitii, & aliorum, qui negant Ordinem esse Sacramentum, uti refert Bellarm. *T.* 3. *controv. de sacr. Ordinis c.* 2. sed Ordinem esse vere & proprie Sacramentum a Christo institutum, de fide est ex Trid. uti referam *n.* 2129. ac clare colligitur ex Scripturis: ad Ephes. 4. *v.* 11. *&* 1. *ad Timoth.* 1. *v.* 6. aliisque locis apud Bellarm. *c.* 2. qui sequentibus capitibus idipsum fuse probat ex traditione SS. PP. & ratione ipsa: breviter Averf. *de Ordine q.* 1. *f.* 1.

2124 §. 2. Ordinationem Ministrorum Ecclesiæ spectare ad laicos vel ad Magistratus politicos docuerunt Vvicl. Huff. Luth. Calv. aliique sectarii, ut refert Bellarm. *t.* 2. *l.* 1. *de Clericis c.* 2. qui *c.* 3. *& seqq.* ac post eum Averf. *q.* 3. *f.* 1. evidenter ostendunt id a Christo commissum esse Apostolis, Episcopis, aliisque auctoritatem spiritualem habentibus in Ecclesia. Quod autem alii dixerunt, etiam mulierem esse capacem Ordinum, videri potest confutatum apud Dicast. *de Ordine dub.* 19.

2125 §. 3. In hoc Sacramento carpunt præcipue hæretici, quod pro SS. Ordinibus requiramus cœlibatum, sed Bellarm. *fup. de Cler. c.* 18. *&* 19. ostendit cœlibatum illum antiquitus & jure Apostolico merito annexum esse SS. Ordinibus: similiter obligationem continentiæ esse antiquissimam, ostendit Averf. *q.* 4. *f.* 5. ab ipsis usque adeo Apostolis: convenientiam autem exponit *f.* 6.

2126 §. 4. Duo præterea in hoc Sacramento arguunt hæretici, nempe Unctionem & tonsuram; sed Unctionem esse antiquissimam cæremoniam Ecclesiæ Christi; ostendit Bellarm. *t.* 3. *de Sacr. Ordinis c.* 12. Tonsuram autem esse pariter antiquissimam & in Ecclesia semper usurpatam, ostendit *t.* 2. *l.* 2. *de Monachis c.* 40.

2127 §. 5. Fuit etiam error aliorum, qui dixerunt simplices Sacerdotes posse idem, quod possunt Episcopi, nec hos esse illis superiores: sed oppositum est de fide ex Trid. *uti referam n.* 2129. potestque veritas catholica videri late probata a Bellar. *t.* 2. *l.* 1. *de Clericis c.* 14. *&* 15. Econtra tamen audiendi etiam non sunt alii, qui plus æquo tribuunt dignitati Episcopali, & putant dedecere Episcopum, ut aliquando hostiam a simplici Sacerdote consecratam sumat, hos enim recte arguit S. Hieron. & post eum Rayn. *in Heter. T.* 16. *f.* 1. *pun.* 13. *n.* 10.

2128 §. 6. Florentinum *post sess. ult.* in Decr. Eug. IV. ad Armenos de hoc Sacramento ita docet: *Sextum est Ordinis, cujus materia est illud, per cujus traditionem confertur Ordo, sicut Presbyteratus traditur per Calicis cum vino, & patenæ cum pane porrectionem. Diaconatus vero per libri Evangeliorum dationem. Subdiaconatus vero per calicis vacui cum patena vacua supposita traditionem: & similiter de aliis per rerum ad ministeria sua pertinentium assignationem. Forma Sacerdotis talis est: Accipe potestatem offerendi sacrificium, &c.*

2129 §. 7. Trid. *sess.* 23. doctrinam catholicam de Sacramento Ordinis proponit per hos 8. Canones. 1. *Si quis dixerit non esse in novo testamento sacerdotium visibile & externum, vel non esse potestatem aliquam consecrandi, & offerendi verum Corpus, & Sanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi, sed officium tantum, & nudum ministerium prædicandi Evangelium, vel eos, qui non prædicant, prorsus non esse Sacerdotes, anathema sit.* 2. *Si quis dixerit præter sacerdotium non esse in Ecclesia catholica alios Ordines, & majores, & minores per quos velut per gradus quosdam in sacerdotium tenditur, anathema sit.* 3. *Si quis dixerit Ordinem, sive sacram Ordinationem non esse vere & proprie Sacramentum a Christo Domino institutum, vel esse figmentum quoddam humanum excogitatum a viris rerum ecclesiasticarum imperitis, aut esse tantum ritum quemdam eligendi Ministros verbi Dei, & Sacramentorum, anathema sit.* 4. *Si quis dixerit per sacram Ordinationem non dari Spiritum Sanctum, ac proinde frustra Episcopos dicere, Accipe Spiritum Sanctum, aut per eam non imprimi characterem, vel eum, qui Sacerdos semel fuit, laicum rursus fieri posse anathema sit.* 5. *Si quis dixerit sacram Unctionem, quæ Ecclesia in sacra Ordinatione utitur, non tantum non requiri, sed contemnendam & perniciosam esse, similiter & alias Ordinis cæremonias, anathema sit.* 6. *Si quis dixerit in Ecclesia catholica non esse Hierarchiam divina ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & Ministris anathema sit.* 7. *Si quis dixerit Episcopos non esse presbyteris superiores, vel non habere potestatem confirmandi, & ordinandi, vel eam, quam habent, illis esse cum presbyteris communem, vel Ordines ab illis collatos sine populi vel potestatis secularis consensu aut vocatione irritos esse, aut eos, qui nec ab ecclesiastica, & canonica potestate rite ordinati nec missi sunt, sed aliunde veniunt, legitimos esse Verbi, & Sacramentorum Ministros, anathema sit.* 8. *Si quis dixerit Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, & veros Episcopos, sed figmentum humanum, anathema sit.* Atque ex jam dictis supponendum est cum Theologis, & Averfa *hic q.* 2. *f.* 1. contra multos canonistas ad valorem Ordinis requiri materiam, & formam, nec posse solo verbo conferri a Papa dicente v. gr. *Esto Sacerdos.*

2130 §. 8. Adhuc notanda sunt seqq. 1. Materia remota hujus Sacramenti sunt instrumenta, quæ traduntur; proxima est eorum traditio, vel in quibusdam Ordinibus, materia remota sunt manus Episcopi, proxima est illarum manuum impositio. 2. Multiplices ab initio Ecclesiæ fuerunt manuum impositiones, uti retuli *l.* 6. *p.* 1. *n.* 381. quod advertendum est pro explicandis variis Canonibus Conciliorum, & dictis SS. PP. 3. In Ordinatione presbyteri apud latinos est duplex manuum impositio. De *prima*, quæ fit ad Tractum ante Evangelium, sic habet Pontificale Romanum: *Pontifex Imponit [vel utramque manum super caput cujuslibet ordinandi successive, nihil dicens, idemque faciunt post eum omnes Sacerdotes, qui adsunt. De secunda*, quæ fit post communionem, sic habet: *Pontifex cum mitra sedens super faldistorium ante medium Altaris imponit ambas manus super capita singulorum coram se genuflectentium, dicens: Accipe Spiritum Sanctum, quorum remiseris peccata, &c.* 4. fiorma hujus Sacramenti sunt verba, quibus significatur traditio potestatis respondens Ordini, qui confertur, uti patet ex jam dictis.

Objic. Florentinum non assignat manuum impositionem pro materia ullius Ordinis apud Latinos: ergo perperam hoc asseritur. R. n. conf. Mens Florentini non fuit tradere materias, & formas adæquatas omnium Sacramentorum, nam certum videtur, quod secunda manuum impositio, & forma illi respondens sit de essentia Presbyterii apud Latinos, uti communissime Auctores cum Dic. *hic n.* 145. Item ad materiam partialem Diaconatus communiter requirunt Auctores etiam impositionem manus Episcopi, & tamen de his non meminit *Florent.* uti nec de benedictione chrismatis confirmandorum, quæ tamen secundum dicta l. 6. p. 1. n. 374. requiritur ad valorem. Item non meminit de intentione Ministri, nec de consensu suscipientis Sacramentum, quæ etiam secundum ibidem dicta n. 54. & 166. requiruntur ad valorem Sacramentorum. Itaque secundum Lug. *de Sacr. d.* 9. *n.* 121. Dic. *hic n.* 191. Flor. tantum voluit dare exempla in unoquoque Sacramento; vel potius secundum Bellarm. *de Ordine c.* 9. voluit ea tantum tradere, quæ Armeni poterant ignorare, aut in quibus forte errabant: de manuum autem impositione non dubitant, sed forte de eo, an apud Latinos opus esset omnibus istis aliis materiis. Addit Amic. *de Sacr. d.* 2. *n.* 66. ideo potius assignasse aliquas alias materias quam impositionem manuum, quia illæ allæ materiæ erant expressius, & clarius significantes potestatem, quæ traditur: e contra impositio manuum est materia magis indifferens, & communis pluribus Sacramentis.

2131 §. 9. *Cum unica sit Ecclesia, quæ habere debet ubique eadem Sacramenta, quomodo fiat, quod Ecclesia Græca, & Latina non, tantur eisdem materiis Ordinum?* R. Presbyteratus, & Diaconatus apud Græcos conferuntur per solam impositionem manuum, apud Latinos autem Presbyteratus præter impositionem manuum requirit traditionem patenæ cum pane, & calicis cum vino, ut constat ex dictis: similiter Diaconatus requirit etiam traditionem libri Evangeliorum, ut postea dicetur. Inde oritur difficultas, quomodo apud Græcos, & Latinos fit idem Sacramentum Ordinis 2132 de quo licet aliquid dixerim l. 6. p. 1. n. 16. tamen hic res ista magis explicanda est. Variæ autem sunt opiniones Auctorum.

§. 1. Non nemo putavit etiam apud Græcos requiri, ut pro Presbyteratu tradantur patena, & calix, &c. favetque Tann. *de Sacr. d.* 7. *q.* 2. *dub.* 3. *&* 4. putans semper in omni Ecclesia fuisse, & adhuc esse opus adhibere utramque illam materiam, additque cum Henr. olim v.g. quando S. Stephanus ordinatus est Diaconus, pro libro Evangeliorum, quæ necdum scripta erant, traditam fuisse cartam continentem mysteria quædam evangelica. *Contra* est nam Bellarm. *c.* 9. Arcud. *de Conc. Eccl. occid. & orient l.* 6. *c.* 3. *&* 4. Amic. *de Sacr. d.* 2. *sect.* 4. recte ostendunt ex Conciliis, & PP. olim per manuum impositionem ordinatos esse Presbyteros, & Diaconos: Lugo autem *de Sacr. d.* 2. *sect.* 5. testatur se vidisse Romæ, quod scientes, & consentiente Papa ordinati sint presbyteri Græci a Græcis Episcopis per solam manuum impositionem cum hac forma. *Divina gratia, quæ semper infirma sanat, & quæ desunt supplet, creat, seu promovet Titium venerabilem Diaconum, in Presbyterum*: neque de valore talis ordinationis dubitatum est in Florentino, neque Latini quidquam ideo objecerunt Græcis, imo sic ordinati in Ecclesia Græca hodie dum assumuntur ad Latinam, fiuntque Archiepiscopi, & Cardinales. Præterea in Constitutione Clem. VIII. de qua dixi n. 2092. habetur: *Insuper S. D. N. constituit Roma habendum esse Episcopum Græcum Catholicum, qui Græcos Episcopos Latinis Italis, & insularum adjacentium subjectos ab Episcopo Græco ordinari volentes, cum illorum dimissoriis ad id tantum concedendis ritu Græco ordinet.* Addit Amicus *n.* 37. *&* 75. omnes materias, & formas Græcorum a Sacra Congregatione sub Urbano VIII. confirmatas esse: ex quibus infert cum Lug. *n.* 85. Dic. *de Sacr. d.* 1. *n.* 363. non posse nunc nisi temere dubitari de valore talis Ordinationis: & Palav. *n.* 74. ex aliis absurdis, quæ ex opposita sententia sequerentur, judicat esse certum, quod Græcorum ordinationes valeant.

2133 §. 2. Gravina, & Goner. *de Sacr. d.* 1. *n.* 79. dicunt Græcos ordinari per contactum mediatum patenæ cum pane, & calicis cum vino, ac consequenter etiam libri Evangeliorum, quia debent attingere Altare, in quo hæc sunt, atque ita mediate hæc tangunt: sufficere autem contactum mediatum docent Auctores plurimi, nam vinum in calice etiam mediate tantum attingitur. *Contra est*, nam licet probabile sit sufficere talem contactum mediatum panis, & vini, si nempe immediate attingantur patena, & calix tanquam vasa instituta ad continendum illa, tamen in æstimatione prudentum aliquis non dicitur simpliciter tangere panem, vinum, librum Evangeliorum, per hoc quod attingat Altare, in quo ista sunt: nec enim sufficit qualitcumque mediatio tactus, alioquin qui templum tangeret, diceretur etiam attingere illa, quæ sunt in templo.

2134 §. 3. P. Marchantius *in Trib. t.* 3. *tr.* 6 *tit.* 6. *q.* 3. putat materiam essentialem Presbyterii semper fuisse, & etiamnum esse utramque impositionem manuum, traditionem autem patenæ, & calicis esse partem tantum integralem illius materiæ, cui tum adjungatur forma moraliter adhuc cadens super primam impositionem manuum. *Contra est*, ergo latinus valide ordinaretur, qui nec patenam nec calicem attingeret, quod præter *Marchant.* nemo jam audet dicere.

2135 §. 4. Dicendum est cum Inn. IV. *Serar. Arcud. Bellar. Lugo Amic.* quos citat & sequitur Dic. supra n. 370. item cum Averf. *q.* 2. *f.* 1. Arr. *de Sacram. d.* 5. *f.* 2. Haun. *l.* 4. *n.* 530. Palav. *n.* 75. Bosco *hic sect.* 2. *concl.* 1. aliisque plurimis, Christum tantum in genere determinasse materiam, & formam Ordinum, volendo fieri per signa & verba repræsentativa potestatis conferendæ, reliquisse autem ulterio-

„ progredi supplenda erunt per alium, quæ restant. Tann. Præp. Merat. „ qui apud Dian. *p. 5. r. 3. R. 87.* notat, licere etiam alteri unctiones ab „ initio repetere, perinde ac si prior nullam earum inchoasset.

„ X. Etsi in administratione hujus Sacramenti servanda sint „ omnia præscripta in Rituali, agenda vel Manuali, mortale „ tamen non esse, administrare in necessitate sine superpelliceo, „ vel stola, docent. *Quint. & Leand.* conceditque *Amicus*. Et „ Dian. *p. 8. r. 1. R. 79.* id excusat ab omni peccato, si infir„ mus non sit capax alterius Sacramenti, & ista haberi non „ possint contra *Suar. Regin.*

„ Imo etiam extra necessitatem non esse mortale 1. Omittere „ Psalmos Pœnitentiales, Litanias & ceteras preces, docent *Pal.* „ *& Gran.* Dico *extra*, quia in necessitate, v. g. tempore pe„ stis, & morte imminente, statim ungendus est sine præmissis „ orationibus quæ tamen postea supplendæ sunt, si supervivat „ infirmus, Bon. *d. 7. p. 6. n. 8. 2.* Deferre ad ægrum vel ad„ ministrare sine lumine, Leand. citans Possev. Quint. *r. 5. f.* „ 13. Barb. *de Offic. Paroch. c. 22. 3.* Si solus sine ministro ad„ ministret: imo hoc in necessitate permittunt Tol. Sa, &c. v. „ Dian. *p. 9. art. 6. R. 36. 4.* Si ungat aliter, quam in formam „ crucis, Suar. Bec. Laym. v. Dian. *p. 3. r. 4. R. 178.*

„ XI. Pastor, ratione Officii tenetur sub mortali dare iis, „ qui petunt, nisi justa causa excuset: etiam tempore pestis, mo„ do possit absque periculo vitæ, cum eo enim non teneri do„ cent Tann. Dian. *p. 5. rr. 3. ref. 93.* Si peste infecti sint con„ fessi, posse sine peccato omitti, absolute docet idem Diana *p. 3. r.* „ *4. ref. 174. & p. 5. r. 3. ref. 83. & 93. & p. 8. r. 11. R. 21.* ex Vill. Tann. „ Amico, Franc. Lugo, &c. Suar. Fill. Kon. Bon. Laym. *ll. cc.*

„ XII. Sacerdos curatus peccat mortaliter, si petentem negligat „ inungere, vel differat cum probabili periculo, ne fine Un„ ctione moriatur æger (nisi justa causa excuset) quia in re „ gravi non præstat id, ad quod tenetur ex justitia: Alius ve„ ro Sacerdos, si absente Parocho licite, & facile possit, tene„ tur ex charitate, sed sub veniali tantum, nisi tamen ægrotus „ valde indigeret, v. g. si alioqui sine omnibus Sacramentis es„ set moriturus, quod aliud nullum suscipere possit; tunc e„ nim quidam graviorem obligationem agnoscere videntur. V. „ Dian. *ref. 170. Laym. l. 5. r. 3. c. 7. n. 3.*

„ XIII. Parocho vesperi timenti ne noctu vocetur ad ægrum, „ non licet retinere domi sacrum oleum, ut vocatus possit venire „ expeditius; Licet venialem culpam in eo tantum agnoscat Barb. „ *c. 22.* ex Possev. item Quint. *tr. 5. f. 10.* ubi tamen a mortali „ non audet excusare eum qui semper domi retineret.

„ XIV. Decens est, ut stuppa comburatur, quæ ad singulas unctio„ nes nova adhibenda est, nisi aliud habeatur in Agenda, Laym. *l. c.* Sa.

„ Resp. II. Effectus ejus principalis est, roborare animam „ contra tentationes Dæmonis in morte. Secundarius est. 1. De„ lere reliquias peccatorum. 2. Tollere pœnas restantes. 3. Ali„ quando etiam sanitatem corporis conferre, si expediat, S. Th. „ Silv. Suar. *d. 41. sect. 1. Unde resolves*

„ Hujus Sacramenti non sunt capaces. 1. Pueri ante usum ratio„ nis, etsi sufficiat ea ætas, qua possunt peccare. Nav. Suar. *l.* „ *c. 2.* Perpetuo amentes; aliis vero delirantibus, si ante petie„ rint, aut petituri fuissent, si cogitassent, aut ostenderint si„ gnum doloris, dari potest, & debet, *Silv. Henr. Laym.* Etsi „ tales unctioni resistant, ligandos esse, vel fortiter tenendos, „ ait Zambr. apud Dian. *p. 3. r. 3. ref. 84.* qui cum Barb. *cap.* „ *22.* dicit esse necessarium; quando phreneticus non potest aliud „ Sacramentum suscipere.

„ Muti, Surdi, & Cæci a nativitate sunt capaces, atque a„ deo debent inungi prope organa sensuum, quibus carent, et„ si exterius per illa non peccarint, potuerunt tamen peccare „ per interiores potentias, quibus illæ respondent. Poss. Nal. „ Præp. Dian. *p. 5. r. 6. res. 11.*

„ 4. Non suscipere hoc Sacramentum, per se loquendo, se„ cluso scandalo, & contemptu, non est peccatum mortale, „ *Suar. Laym. Tann. Escob. &c.* multo minus peccant mortaliter „ domestici, si id non procurent. Veniale tamen esse docet Kon. „ *d. 19. dub. 10.* contra Nug. v. Dian. *p. 3. r. 3. ref. 107. p. 8. r. 1.* „ *ref. 58. & p. 5. ref. 97.* ubi notat ex *Tann.* non censeri con„ temnere, qui sciens prudens omittit tempore apto, & oblata „ commoditate: contrarium tamen vult *Tol.* præsertim si proba„ biliter deinceps non sit futura commoditas.

A D D E N D A.

3085 QUæst. 311. *Quinam hic sint hæreticorum errores vel opiniones aliquorum & quanam doctrina Scriptura ac Conciliorum? R.* §. 1. Bell. *hic c. 1.* ostendit, *Waldenses Albigens. Wiclefs. Luth. Calv.* & alios sectarios negare ac tantum irridere hoc Sacram. Unctionis. Notat etiam Averl. *hic f. 1.* plures Catholicos opinatos esse hoc Sacramentum non esse immediate a Christo, sed ab Apostolis ex commissione Christi institutum.

3086 §. 2. Certum est ex Trid. *sess. 7. Can. 1.* omnia Sacramenta esse immediate instituta a Christo: quod etiam definit de hoc Sacramento, uti referam *n. 2089.* quamvis non ita sciatur quando; probabiliter tamen post Resurrectionem, quando instituit Pœnitentiam, cujus consummativam esse Unctionem dicit Trid. *sess. 14. de Extr. Unct. in præam.* Quod autem aliqui referunt ex Marci *6. v. 13. Ungebant oleo multos ægros, & sanabant*, Arcud. *de concord. Eccl. Occid. & Orient. l. 5. c. 8. & Averſa*, probabiliter intelliguntde alia Unctione non Sacramentali, de qua *Trid.* dicit, quod per illam insinuatum sit hoc Sacramentum, Catechis. Rom. *c. 2.* dicit, Christum dedisse illius specimen, *Arcud. & Averſ.* dicunt adumbratum fuisse, sicut Baptismus Joannis fuit umbra Baptismi Christi. Et certum est ab initio Ecclesiæ multas alias fuisse unctiones, quæ non essent Sacramentum, ut dixi *l. 6. p. 1. n. 381.* ad quarum distinctionem hæc vocatur *extrema*.

3087 §. 3. Hoc Sacramentum promulgatum est a S. Jacobo Apost. in epist. *c. 5. v. 14. Infirmatur quis ex vobis? inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus; & si in peccatis sit, remittentur ei.* De illo sic habet *Florent. post sess. ult. in Decr. Eug. IV. ad Armenos, Sacramentum V. est Extrema Unctio, cujus materia est oleum olivæ: forma, Per istam Unctionem & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Deus quidquid per visum, &c. deliquisti*; nam unctio fit, inquit, *in oculis propter visum, in auribus propter auditum, in naribus propter odoratum, in ore propter gustum vel locutionem, in manibus propter tactum, in pedibus propter gressum, in renibus propter delectationem ibi vigentem. Tridentinum* supra dicit Apostolica traditione Ecclesiam docere, hujus Sacramenti *materiam esse oleum ab Episcopo benedictum ..... formam illa verba, Per istam sanctam Unctionem, &c.*

§. 4. Præcipuus finis hujus Sacramenti est peccatorum reliquias 3088
tollere, & juvare homines contra Dæmonem in ultimo agone, nam *etsi adversarius noster*, inquit Trid. *occasiones per omnem vitam quærat, & captet, ut devorare animas nostras quoquomodo possit, nullum tamen tempus est, quo vehementius ille omnes suæ versutiæ nervos intendat ad perdendos nos penitus, & a fiducia etiam, si possit, divinæ misericordiæ deturbandos, quam cum impendere nobis extimum vitæ perspicit*; Hinc c. 2. explicans effectum hujus Sacramenti addit, *ægroti animam alleviat, & confirmat, magnum in eo divinæ misericordiæ fiduciam excitando, qua infirmus sublevatus & morbi labores ac incommoda levius fert, & tentationibus Dæmonis calcaneo insidiantis facilius resistit.*

§. 5. Per sequentes 4. Canones doctrinam hic suam conclu 3089
dit Trid. 1. *Si quis dixerit extremam Unctionem non esse vere, & proprie Sacramentum a Christo D. N. institutum, & a B. Jacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantum acceptum a Patribus, aut figmentum humanum, anathema sit.* Can. 2. *Si quis dixerit S. infirmorum Unctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleviare infirmos, seu jam cessasse, quasi olim tantum fuerit gratia curationum, anathema sit.* Can. 3. *Si quis dixerit extremæ Unctionis ritum, usum, quem observat S. R. E. repugnare sententiæ B. Jacobi Apostoli, ideoque eum mutandum, posseque a Christianis absque peccato contemni, anathema sit.* Can. 4. *Si quis dixerit presbyteros Ecclesiæ, quos B. Jacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, non esse Sacerdotes ab Episcopo ordinatos, sed ætate seniores in quavis communitate, ob idque proprium extremæ Unctionis Ministrum non esse solum Sacerdotem, anathema sit.*

Qu. 132. Quid notandum sit circa varias sententias, quæ con- 3090
cernunt materiam, formam, Ministrum, & subjectum Sacramenti Unctionis? R. §. 1 Opinio illorum, qui cum *Suar.* dicunt chrisma esse materiam validam hujus Sacramenti, quamvis fit speculative probabilis, tamen non est talis practice, sed subjacet damnationi *Inn. XI. 1.* propos. quia *Florent. &* communissima apud Averſ. *sect. 2.* dicit materiam esse *oleum olivarum*: & hanc non sequendo, Sacramentum exponeretur periculo nullitatis, Card. *in 2. Crisi dis. 2. n. 497* (1) Si tamen deesset oleum, liceret uti chrismate, nam in casu necessitatis, quando haberi non potest medium certum, utendum est probabili. Quod si postea haberi posset oleum, aut si Pastor per errorem inunxisset ægrum chrismate, dicendum est cum S. Carolo Borr. *in Instr. Past.* & aliis cum Illsf. *hic n. 1.* contra Laym. *l. 5. r. 8. c. 2. n. 4.* Sacramentum debere repeti sub conditione, quia dubium est, an cum chrismate fuerit validum. Et idem dicit *Synod. Colon.* anni 1662. si Sacer-

* (1) *Vide Benedictum XIV.* de S. D. lib. 7. c. 16. n. 3.

dos per errorem usus esset oleo catechumenorum.

§. 2. Putant aliqui apud Averſ. *f. 2.* de valore non esse bene- 3091
dictionem olei, & hoc defendi posse dicit etiam Arcud. *c. 2.* sed post damnationem 1. prop. ab *Innoc. XI.* hoc non est practice probabile, nam agitur de valore, & cum oppositum sit longe probabilius cum S. Th. *in suppl. q. 29. art. 5.* Averſ. Illsf. supra & communissima, Sacramentum exponeretur periculo nullitatis; cui tamen non exponetur, secundum *Averſ.* si fiat aliqua benedictio ordinata ad effectum hujus Sacramenti, quamvis non servetur illa, quæ in Pontificali præscribitur.

§. 3. Docent multi benedictionem hujus olei posse committi sim- 3092
plici Sacerdoti, saltem a Papa, nam *Clemens VIII.* die 31. Aug. 1595. *in Instr.* quæ est inter illius Constitutiones 34. sic habet: *Non sunt cogendi Presbyteri Græci oleo SS. prater chrisma, ab Episcopis latinis Diœcesanis accipere, cum hujusmodi oleo ab eis in ipsa oleorum, & Sacramentorum exhibitione ex veteri ritu conficiantur seu benedicantur: chrisma autem, quod nonnisi ab Episcopo, etiam juxta eorum ritum, benedici possit, cogantur accipere.* Unde quamvis S.Th. *ar. 6.* Bellar. *c. 7.* Dicast. *hic n. 32.* Averſ. *sect. 2.* & communissima dicat ex præcepto Christi requiri hic benedictionem Episcopi, cum tamen certum sit benedici a presbyteris Græcis approbante latina Ecclesia, sententia illa pro Ecclesia græca videtur esse practice certa, sed pro latina est ad summum speculative probabilis; pro quo videri debent dicenda *n. 2135.* (1)

* (2) *Consule eumdem Benedictum XIV.* l. c. n. 4.

§. 4. Si oleo benedicto per decursum anni successive affundatur 3093
non benedictum, & quantitas affusa non benedicti, si omnes partes simul spectarentur, esset superatura quantitatem benedicti, sententia dicens perdi per hoc benedictionem defenditur a multis, uti habet Card. *a n. 460.* qui hoc dubium misit ad S. Congr. petens resolvi, an sic fieri possit; quæ 23. Sept. 1682. responsit, posse, adeoque nunc partim ex consuetudine plurimarum Ecclesiarum, partim ex hac declaratione, partim ex *Rit. Rom.* practice certum est, licitum esse sic procedere, dummodo successive, & per particulas sic affundatur, ut pars nunc affusa sit minor parte altera, cui affunditur, totum enim hoc ipso fit benedictum, uti de aqua benedicta communiter docetur, & hinc si iterum aliquid affundatur, semper totum est benedictum.

§. 5. *Suar. & Fill.* putarunt ad valorem non sufficere allini- 3094
unam guttam olei; uti ad Baptismum non sufficit apponi guttam aquæ, sed recte contradicunt Averſ. & Dicast. *n. 44. sect. 2.* nam si digito allinas guttam olei, diceris ungere. E contra si digito apponas guttam aquæ, non diceris ablucre: ad ablutionem enim requiritur fluxus, uti habet communior ex dictis *l. 6. p. 1. n. 268.*

§. 6. Per formam hujus Sacramenti necessario significari de- 3095
bent 1. Actio ungendi, uti Averſ. *l. 3.* cum communi tenet. 2.

Modus

2. Modus deprecationis, uti probabilius tenent S.Th. *in suppl. q.* *29. art. 8. S. Bonav. Sot. Suar. Valent. Kon. Bon. Averſ.* & alii cum Dicast. *hic d. 1. dub. 4.* quia S. Jacobo *n. 2087.* relatus dicit: *inducat presbyteros & orent super eum ungentes, &c. & oratio fidei &c.* oppositum tamen tenent *Alb. Mag. Rich. Pal. Estius Becan.* putantes sufficere, si indicativo diceretur: *ungo te in indulgentiam delictorum, quæ admisisti per visum, &c.* 3. Deprecatio pro remissione peccati, & quidem commissi per sensum, quamvis enim Bosco *de pœn. d. 7. s. 3. n. 31.* putet non esse opus exprimere peccatum, sive To *quidquid deliquisti*, patet illius sententiæ praxim esse illicitam. Formas saltem secundum verba alias apud Græcos & alias apud Latinos usitatas, refert Arc. *cap. 5.*

2096 §. 7. Si dicatur, *ungo te, ut Deus tibi indulgeat, quidquid deliquisti per visum, &c.* Nugn. & Bon. dicunt obstare valori, sed negant Suar. Laym. Dian. Averſ. *s. 3.* Dicast. *n. 65.* videtur enim manere sensus deprecativus: praxis tamen est illicita; secundum læpe dicta. (1)

* (1) *Confer Benedictum XIV.* l. c. cap. 17.

2097 §. 8. Quandonam mutatio materiæ sit substantialis vel tantum accidentalis, colligitur ex dictis *l. 6. p. 1. a n.* 18. ubi *n.* 26. dixi usurpationem antiqui olei pro novo non esse substantialem. Quandonam mutatio formæ hic sit substantialis vel tantum accidentalis, dixi ibid. *a n.* 29. ubi *n.* 33. addidi, si plures ungant singulos sensus, Sacramentum valere. Ibid. *n.* 42. dixi fore mutationem accidentalem sed notabilem, ideoque peccaturum mortaliter, qui hic usurparet oleum antiquum pro novo; qui omitteret nomen sensus illius, qui inungitur, aut verba illa, *& suam piissimam misericordiam*, maxime cum Nugn. Bell. *c. 7.* & alii dicant hæc verba esse de essentia. Recte autem docet Aver. *sect. 3.* quamvis Rit. Rom. velit dici, *per hanc sanctam Unctionem*, tamen To, *sanctam*, non esse de essentia, licet videatur dubitare Suar. Florent. enim & Trid. non addunt. Si ungens dixerit, Indulgeat tibi Deus, quidquid *dereliquisti*, pro *deliquisti*: recte dicit Gob. *n.* 811. debere iterari.

2098 §. 9. Non tantum materia & forma, sed etiam partiales materiæ hujus Sacramenti moraliter conjungi debent: hinc si una Unctio quadrante horæ, distaret ab altera, putant Nugn. & Averſ. *s. 5.* Sacramentum fore nullum. Quod si Sacerdos post aliquas Unctiones deficeret, putant multi alium Sacerdotem debere tantum addere reliquas Unctiones, sed *Merat.* putat non esse certum valorem Sacramenti sic per partes successive a pluribus ministrati, ideoque Unctiones omnes sub conditione ab initio repetendas, quod etiam admittit Averſ. *s. 10.*

2099 §. 10. Quamvis Vvaldensis putaverit hoc Sacramentum in necessitate posse ministrari ab inferiore Clerico, aut etiam a laico, tamen omnes alii, inquit Averſ. *s. 10.* pro certo docent neminem nisi Sacerdotem, nequidem ex dispensatione Papæ, posse ministrare, quod probat saltem praxis Ecclesiæ, quæ nunquam dispensat, ut ab alio fiat. (2)

* (2) *De hac re disserit Benedictus XIV. l. c. c. 19. n. 1. ad 8.*

2100 §. 11. Cum S. Jacobus dicat, *inducat presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum ungentes*, Græci ad hoc Sacramentum ministrandum adhibent septem presbyteros, aut saltem tres: sed recte docent S. Th. aliique PP. cum Arcud. *c. 3.* Averſ. *s. 10.* practice certum esse, quod sufficiat unicus. Et quamvis adessent plures, recte ostendit Arcud. *cap. 6.* esse abusum apud Græcos quod singuli ungant eamdem partem, repetita toties forma.

2101 §. 12. Plures Græci putant etiam non ægros esse capaces hujus Sacramenti, propter immaturam mortem, quæ sæpe contingit: sed contradicunt Latini omnes cum S. Th. *in sup. q. 32. art. 1.* hinc Arcud. *c. 4.* dicit usum Græcorum esse merum abusum. Exemplum autem S. Hedvvigis ante morbum petentis Unctionem, uti refert Rayn. *in Heter. T. 16. s. 1. pun. 12. n. 2.* fuit extraordinarium ex instinctu divino. Fatetur tamen *Arcud.* sæpius etiam a viris Sanctis frontem energumenorum vel etiam locum affectum hominis non ægri esse isto oleo unctum, sed non per modum Sacramenti: hinc addi non debet forma Sacramenti, nec cæremoniæ consuetæ. (3)

* (3) *Adi Benedictum XIV.* l. 7. de S. D. *c. 20.*

2102 §. 13. Si sciretur, quod æger nunquam actualiter peccasset, *Nugn. Silv. Jo: Sanch. Arr.* putant non fore capacem hujus Sacramenti, & consentit Averſ. *f. 8.* si nequidem ante Baptismum actualiter peccaverat: sed contradicunt Suar. Henr. Kon. Villal. Regin. Bon. Dian. Dicast. Compt. Rayn. *n. 9.* quia fines hujus Sacramenti sunt alii præter sublationem peccati vel reliquiarum ejus, uti constat ex dictis *n. 2088.* & dicendis *n. 2111. & 2119.* Et ideo plures secundum dicta *l. 6. p. 1. n. 181.* putarunt B. Virginem etiam susceptisse hoc Sacramentum, sed hi supponere debent eam ex infirmitate aliqua decessisse, hinc merito cum aliis contradicit Illf. *n. 13.*

2103 §. 14. Certum est ex Trid. *c. 3.* contra Goffridum apud Rayn. *n. 13.* hoc Sacramentum esse iterabile. Ut autem redeunte periculo in eodem morbo iterum inungi possit infirmus, *Agenda Colonienſis* dicit infirmitatis statum per moram diuturnam ita interrumpi debere, ut judicio communi videantur esse morbi distincti: sed Synodus Colonienſis, *c. 3. §. 7.* recte dicit, *si melius habere cœperit, & Medicorum judicio extra probabile seu propinquum mortis periculum fuerit constitutus*, posse utiliter iterari: Hinc S. Th. Kellis. Dian. Busemb. & alii cum Rayn. *n. 15.* dicunt, si in eadem infirmitate diu durante, v. g. in hydropisi, phtisi, notabiliter varietur morbi status, ita ut æger evadat e periculo proximo mortis, licet non e morbo, & relabatur in tale periculum, posse Sacramentum reiterari: Iteratum autem in eodem morbo & periculo est irritum, Averſ. *s. 5.*

2104 §. 15. Latini ungunt quinque sensus, ut dict. est *nu. 2087.* Græci autem frontem, mentum, ambas genas, pectus, manus, ex utraque parte, & pedes, Arcud. *c. 7.* Et quamvis multi apud Averſ. *sect. 4.* putent de valore non esse, ut ungatur ullus sensus, fed satis esse ungi aliam corporis partem: item quamvis aliqui apud Dicast. *hic nu. 68.* putent opus non esse explicite & directe significari ullum sensum in particulari, tamen utrumque

oppositum est longe probabilius; hinc sententiæ illæ non sunt practice probables.

§. 16. S. Th. *in suppl. q. 30. art. 1. ad 3.* Averſ. *s. 4. & 5.* Dicast *n.* 2105
49. & alii dicunt singulas sensuum unctiones esse de essentia hujus Sacramenti, ideoque Sacramentum non existere nec causare ante positam ultimam. Oppositum valde probabiliter tenent Suar. Henr. Kon. Laym. Arcud. Serar. aliique multi cum Dian. *p. 3. r. 4. R.* 168. & Illf. *n. 4.* quamvis enim singulorum sensuum unctiones non sint integrum, & completum Sacramentum, attamen sunt quasi incompletum, simili modo, quo singulæ species panis & vini in Eucharistia sunt Sacramentum inadæquatum Ordinis, ideoque illa singula seorsim causant speciales gratias sibi correspondentes. Sed non obstante quacumque probabilitate hujus sententiæ praxis illius non est tuta, quia cum non sit certa, Sacramentum exponeretur periculo nullitatis, Card. *n. 497.*

Q. 313. *Quid præterea sit notandum circa Sacramentum Unctio-* 2106
nis? R. seqq. §. 1. Dixi *l. 6. p. 1. n. 202.* Unctionem cum obice gratiæ susceptam reviviscere, si intra tempus ejusdem morbi removeatur obex: possuntque plura de hoc videri apud Averſ. *s. 7.* Item *hic n. 1875.* dixi surdo, muto & cæco, qui nunquam habuit usum rationis, dari non posse, sed tantum illi, qui habuit usum rationis, & instructionem aliquam. Etiam hic *n. 1953.* dixi daturum Unctionem non debere interrogare Confessarium, an æger sit absolutus, sed tantum an sit confessus.

§. 2. Hoc ipso, quod quis Christianus sit, censetur velle si- 2107
bi dari hoc Sacramentum, quamvis nec petierit, nec ullo sensu nunc utatur, qui enim est in Ecclesia, & in ea vult mori, vult ejus Sacramentis juvari debito tempore, Barb. Dicast. Burgh. *cent. 3. cas. 76.* Steph. *r. 5. d. 6. n. 14. & 18.* Et secundum dicta *l. 6. p. 1. n. 172.* hic sufficit voluntas interpretativa, de qua S. Aug. *l. de adult. conj. cum ult.* ait: *Multo satius est nolenti dare, quam volenti negare, ubi velit an nolit, non apparet: attamen ere. dibilius est eum, si posset, velle se potius dicturum fuisse.*

§. 3. Reus, qui sumpto veneno expectat mortem, est inun- 2108
gendus, quia venenum reddit periculose infirmum, Averſa *sect. 8.* Steph. *n. 14.* Reum autem rotæ affixum non tenetur Parochus inungere, cum non sit confuetudo: potest tamen, si reus ferventer petat, cum graviter infirmetur ex divulsione membrorum, Lohn. Gob. *r. 8. n. 850.* Ungendus etiam est ille, qui est in mortis periculo, eo quod fisti non possit sanguis per nares affluens. Steph. supra. Item puerpera, si fœtus sit extrahendus, vel mors ob speciale rationem timeatur in hoc partu, Silv. Nav. Alcoz. Lohn. Item quia senectus ipsa est morbus, inungendus est senex deficiens, *Rit. Rom.*

§. 4. Reo decapitando vel suspendendo, item inituro prælium, 2109
vel periculosam navigationem non datur, cum non dicantur infirmi. Si autem alicui abscindatur pes vel manus, Quintan. & Gob. putant inungendum, quia merito timeri potest, ne deficiat. Negat probabilius Lohn. quia experientia docet ordinarie non deficere, & alioqui, qui secatur pro calculo vel ruptura, etiam esset inungendus.

§. 5. Pueros septennium vix egressos inungi posse negant Sot. 2110
Vivald. & alii, videtur consentire S. Th. *in suppl. q. 32. ar. 4.* quia non habent actualem devotionem: hinc Sot. Lop. *Agend. Colon.* dicunt ætatem huic Sacramento præfinitam esse eamdem, quæ Communioni. Addunt cum S. Th. *art. 3.* non esse ungendos furiosos & amentes, nisi in lucido intervallo. E contra non esse expectandam ætatem Communioni præfinitam recte cum communi dicunt Averſ. *s. 8.* & Rayn. *r. 10.* Imo dari posse pueris omnibus, si peccati capaces fuerint, docent Zamb. Sa, Laym. Averſ. Rayn. Burgh. *cent. 3. cas. 93.* & alii communiter. Et idem videtur esse de furiosis & amentibus, qui habuerunt usum rationis, si abfit periculum irreverentiæ, uti habet Rit. Rom. & Syn. Colon. anni 1662. *c. 3. §. 6.* ac communiter Theologi cum Rayn. *n. 8.* Et ad cavendam irreverentiam, tales homines ligari posse notant gravissimi Auctores cum Averſ. Similiter dandum est ebriis deficientibus, nisi constet esse in mortali, Lohn. Gob. *n. 832. 892.* Item vulneratis in duello, si post illud superfuit tempus pro contritione, quod in dubio est præsumendum. Kon. Laym. Tamb. Lohn. (4)

* (4) *Consule Benedictum XIV. de S. D. 7. c. 21.*

§. 6. In dubio, an puer vel quicumque alius æger unquam sit 2111
usus ratione, ungendus est, quia hoc Sacramentum non est tantum ad peccata, & peccati pœnas tollendas, sed etiam, ne æger in agone tentationibus succumbat, & ut, si ita expedit, sanitati restituatur, Zamb. J: Sanch. Dian. Averſ. Rayn. *n. 10.* Schild. *tr. 6. c. 6.* Hinc etiam dari debet illi ægro, qui in articulo mortis baptizatur, Rich. Palud. Silv. Suar. Henr. Zamb. Dian. Rayn. *n. 6.* Castr. *tr. 26. pun. 6. n. 9.* Saltem sub conditione, si post Baptismum peccarit, inquiunt Leand. & Dicast. *n. 156.* sed secundum dicta *n. 2102.* opus non est conditionem illam addere. Item dari debet in omni alio dubio, v. g. an sit in mortali, an adsit periculum mortis, quia in extrema necessitate præsumendum est in favorem hominis, pro quo instituta sunt Sacramenta, Chapeav. Lohn. Schild. *supra.*

§. 7. Si peste infectus non possit recipere aliud Sacramentum, 2112
tenetur Parochus per se vel per alium ei ministrare Unctionem etiam cum periculo contagii, ut colligitur ex dictis *l. 3. p. 1. a n. 755.* tum enim est gravissima necessitas Parochiani, forte constituti in mortali, quo per hoc Sacramentum liberari potest; vel si in mortali non sit, poterit accipere vires ad resistendum Dæmoni & feliciter emigrandum, Suar. aliique communissime cum Card. *in 1. crisi d. 76. c. 3.* Idem est, si infectus receperit Sacramentum Pœnitentiæ sed non Eucharistiæ, quamvis enim tum non sit in extrema necessitate, tamen est in gravi, in qua etiam tenetur subdito subvenire Parochus, secundum dicta *l. 3. p. 1. n. 755.* potuit enim pœnitentia fuisse defectuosa, quæ per hoc Sacramentum per accidens supplebitur in ordine ad causandam primam gratiam.

§. 8. Aliqui, ut se Christo a Patre derelicto, & sine Sacramen- 2113
tis morienti conformet, renuunt etiam hoc Sacramentum suscipere sed recte ostendit Rayn. *n. 16.* hanc esse apertam deceptionem